



**การเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน
สำหรับบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
มงคล หมุ่มมาก**

**DEVELOPMENT OF CURRICULUM DEVELOPMENT CURRICULUM, CURRICULUM
DEVELOPMENT CURRICULUM AND STANDARDIZED LEARNING DESIGN FOR
PERSONNEL IN BASIC EDUCATION
MONGKON MUMARK**

บทคัดย่อ

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน สำหรับบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตร และออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน สำหรับบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คนและครูวิชาการในสถานศึกษา จำนวน 105 คน เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมฯ แหล่งข้อมูลได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม แหล่งข้อมูลได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 40 คน ใช้ระยะเวลาทดลอง 4 วัน เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย คือ คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้ให้การฝึกอบรม คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม แบบประเมินสมรรถภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t- test Dependent การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม แหล่งข้อมูลได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย ความเป็นมาของหลักสูตรฝึกอบรม หลักการของหลักสูตรฝึกอบรม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรม หัวข้อวิชาการหลักสูตรฝึกอบรม โครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม แนวทางการฝึกอบรมและรูปแบบการฝึกอบรม สื่ออุปกรณ์การฝึกอบรม การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม มีความเหมาะสมและความสอดคล้องกันทุกประเด็น การทดลองใช้ พบว่าสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐานหลังทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ย

อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตาก





คะแนนสมรรถภาพด้านความรู้ความเข้าใจ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 70 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านเจตคติและทักษะการปฏิบัติมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลงานการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ อยู่ในระดับดีค่าเฉลี่ยของคะแนนการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับดีมาก และค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของการใช้หลักสูตรฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม พบว่าค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : หลักสูตรฝึกอบรม, สมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน

Abstract

Development of curriculum development curriculum , curriculum development curriculum and standardized learning design. For personnel in basic education. The purpose is to develop training courses. Strengthening curriculum development. And the standard learning design. For personnel in basic education. The course is divided into four phases: basic information on curriculum development, curriculum development, and curriculum development. Resources include: The instruments used in the research were questionnaires and questionnaires. Analyze the data using the mean. Standard Deviation And content analysis Create and monitor the quality of training courses. Data were collected from 5 experts and 20 basic education personnel. The research instrument was a questionnaire. Standard Deviation Trial Training Course Resources include: The study was conducted by a team of 40 people in a basic education institution. Course Guide for Trainees Evaluation form Analyze the data using the mean. Standard deviation and t-test. Dependent evaluation and improvement of training curriculum. Resources include: The instrument used in the study was a questionnaire for data analysis using the mean. Standard Deviation The research found that Course components include the history of the training program. Principles of training courses The purpose of the training course Academic Topics Training Courses The structure of the training course Training guidelines and training formats Training Equipment Measurement and Evaluation of Training It was found that the curriculum development curriculum and learning design were higher than the pre-test curriculum at the .05 level of significance. understanding Effectiveness was higher than criterion 70, mean score, attitude and skill performance was higher than criterion, mean score score, curriculum development and learning design. Stay in good The average score for observing learning behavior was very good. The average level of training was at a high level. The evaluation and improvement of the training curriculum showed that the average level of appropriateness of the curriculum was very high.

Keywords : model , effective basic education resource management.





ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาตามนโยบายแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โรงเรียนจะดำเนินการให้เกิดความสำเร็จต้องดำเนินการทั้ง 3 เรื่อง คือ 1) การปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน : ผู้เรียนและครูร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประเมินผลการเรียน : ผู้เรียนได้เรียนรู้ และปรับวิธีการเรียนรู้ร่วมกัน 2) ปฏิรูปการสอนของครู : ครูให้ความสำคัญของการเป็นผู้นำทางวิชาการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ไปพร้อมกับผู้เรียน เป็นผู้อำนวยความสะดวกและแนะนำผู้เรียน 3) การปฏิรูปการบริหารของผู้บริหาร : ผู้บริหารให้ความสำคัญและความสะดวกแก่ผู้เรียนมากที่สุด และสามารถส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องการเรียนรู้ของครู กระบวนการศึกษาต้องเป็นการศึกษาตลอดชีวิต รูปแบบการบริหารจัดการ สร้างสมดุลระหว่างการรวมศูนย์และการกระจายอำนาจ เน้นการบริหารการศึกษาด้วยท้องถิ่นมากขึ้น โดยส่วนกลางเป็นผู้วางเป้าหมายและแนวทางสำหรับการศึกษาของประเทศ และให้อิสระกับสถานศึกษาในการวางหลักสูตรและการเรียนการสอนได้อย่างยืดหยุ่น และเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555) ดังนั้น การกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา จากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาจะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ทั้งระบบนำไปสู่แนวคิดรูปแบบการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management)

การกระจายอำนาจทางการศึกษาสู่ท้องถิ่นมีผลกระทบต่อการดำเนินงานของโรงเรียนและชุมชน ครูในฐานะเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนจึงมีบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไป ผลของการกระจายอำนาจทางการศึกษาทำให้โรงเรียนมีอิสระในตนเอง ที่จะกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่นมากขึ้นโรงเรียนจะต้องดำเนินการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของตนเองทั้งหมด ตามองค์ประกอบของหลักสูตร โดยบทบาทของครูที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาตามแนวทางของการกระจายอำนาจทางการศึกษา คือ บทบาทในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนดังนี้ (พินสุตา สิริธรรังศรี, 2544)

1. ศึกษาบริบททางการจัดการศึกษาของชุมชนเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจถึงประเด็นหลักที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของชุมชน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ค่านิยม ประเพณี และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำประเด็นเหล่านั้นมาพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา รายวิชา และแผนการจัดการเรียนรู้
2. พัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษาร่วมกับคณะครู ผู้บริหาร และชุมชน เพื่อจัดทำเนื้อหาสาระของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
3. พัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน รายวิชา หรือแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจะได้ประยุกต์นำเนื้อหาสาระจากท้องถิ่นมาใช้ในการสอน และนำหลักสูตรระดับสถานศึกษามาสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม





4. ออกแบบและจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และ
พัฒนาการของผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ โดยจัดหาแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสม

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จนั้นต้องสร้างความเข้มแข็งให้แก่
ผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษาโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกันตามมิติ ความต้องการจำเป็น
ของแต่ละสถานศึกษา มีกิจกรรมร่วมมือกันในการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้านการพัฒนา
คุณภาพการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
(วาริรัตน์ แก้วอุไร, 2550) การพัฒนาหลักสูตรทุกระดับทุกประเภท จะต้องสร้างความเข้มแข็งใน
สถานศึกษา ครูผู้สอน ซึ่งมีบทบาทโดยตรงในการร่วมพัฒนาหลักสูตร จัดการเรียนรู้ ครูยุคปฏิรูป
การศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนจากผู้สอน เป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการชี้
แนวทางการนำความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานั้น ครูไม่
เพียงแต่ จะมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้ แต่ครูยังต้องมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษา ต้องมีอิสระในการกำหนดวิธีการสอน การเรียนรู้อย่างเต็มที่ การจัดหลักสูตรเน้นการเรียนรู้
อย่างกว้างขวางและเป็นองค์รวม (Broad-Based and Holistic Learning) การออกแบบหลักสูตรและ
วัดผลเน้นความสอดคล้องกับ “หลักสูตรการคิด” การประเมิน ไม่มีระบบประเมินด้วยข้อสอบกลาง
(National Test) หรือมีสอบวัดผลมาตรฐานน้อยครั้งหรือครั้งเดียวเมื่อจบมัธยมศึกษาตอนปลาย จุดเน้น
คือ เน้น การประเมินพัฒนาการเรียนรู้ (formative assessment) เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้
และให้การประเมินในห้องเรียนเป็นการสังเกตพัฒนาการ และสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ และ
นำเทคโนโลยีสารสนเทศ ICT มาเป็นปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นที่เนื้อหา
สาระ (content) และนำมาใช้อย่างบูรณาการ อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับพัฒนาการของแต่ละวัย
(สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555)

จะเห็นได้ว่า การกระจายอำนาจทางการศึกษาทำให้สถานศึกษามีหน้าที่และมีอิสระ ในการจัด
การศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรงตามกรอบของเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พุทธศักราช 2542 ซึ่งเรื่องแรกที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ คือ “การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา”
เพราะหลักสูตร ถือว่าเป็นกลไกที่สำคัญของการศึกษาทุกระดับ สถานศึกษามีอิสระในตนเองที่จะกำหนด
หลักสูตรการเรียนการสอนให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น และโดยหลักการทั่วไป
ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรและองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรทั้งในระดับชาติหรือระดับสถานศึกษา
จะมีองค์ประกอบและวิธีดำเนินการในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ เริ่มด้วยการกำหนดจุดหมายของ
หลักสูตร การกำหนดเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ การวัด
และประเมินผล เอกสารหลักสูตร ตำราเรียน คู่มือ เอกสารการวัดและประเมินผล การนำหลักสูตรไปใช้
และการประเมินผล และจากผลของการกระจายอำนาจทางการศึกษาทำให้สถานศึกษามีหน้าที่และมี
อิสระในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาสอดคล้องกับ
ความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนและท้องถิ่น เป็นหลักประกันว่าเยาวชนของชาติ จะได้รับการพัฒนาอย่างมี
คุณภาพเท่าเทียมกัน ส่วนกลางได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ขึ้น เพื่อเป็นเกณฑ์กลางที่ใช้ในการ





เทียบเคียง ตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง มาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเกณฑ์คุณภาพที่สำคัญที่บ่งชี้ถึงระดับความรู้ความสามารถที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้จะบอกถึงสิ่งที่คาดหวังหรือจุดหมายได้อย่างชัดเจนว่า อะไรคือสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนทุกคนรู้และปฏิบัติได้ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยส่วนกลางมีกลไกในการตรวจสอบเพื่อประกันระดับคุณภาพ โดยใช้ระบบการประเมินภายใน และการประเมินภายนอก ซึ่งรวมถึงแบบสอบวัดระดับชาติ (National Tests) เป็นตัวชี้วัดสำคัญว่า สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามที่กำหนด มาตรฐานการเรียนรู้จึงเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาศึกษา และส่งผลต่อการศึกษาทุกระดับ ทั้งระดับชาติ ท้องถิ่น โรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน จากรายละเอียดที่ได้นำเสนอมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาประสบผลสำเร็จก็คือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาหลักสูตรทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่กระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้สถานศึกษาทั้งในด้านบริหารวิชาการ การบริหารจัดการ และการใช้หลักสูตร เป็นกระบวนการนำหลักสูตรแกนกลางในระดับชาติไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา และด้วยเหตุที่มาตรฐานเป็นเป้าหมาย หรือสิ่งคาดหวังในการเรียนการสอน การสร้างความเชื่อมโยงระหว่าง มาตรฐานการเรียนรู้ระดับชาติกับสถานศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เพราะระบบการศึกษาที่มีมาตรฐานกำกับ หลักสูตรสถานศึกษาจะมีลักษณะเป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน คือ ยึดมาตรฐานเป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางการจัดทำหลักสูตร และสิ่งสำคัญที่จะส่งเสริมให้การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้เกิดผลตามที่คาดหวัง เกิดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมได้ จะต้องพัฒนาครูให้เข้าใจถึงเป้าหมายการพัฒนาการจัดการศึกษา มาตรฐานการจัดการศึกษา มาตรฐานหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในระดับศึกษานั้น ๆ และโดยภาพรวม ทฤษฎี หลักการ แนวคิด กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน การออกแบบการเรียนรู้ สร้างความรู้ความเข้าใจ ทักษะและความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร ให้มีความสำคัญเป็นพิเศษในเรื่องของมาตรฐานการเรียนรู้ พร้อมทั้งสร้างความเข้าใจให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้วย

ศึกษานิเทศก์ ในฐานะเป็นผู้นำทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการรับภารกิจ จากการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาต้องปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงและความแปลกใหม่ในวงการการศึกษา ผู้รายงานปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รับผิดชอบกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ ทำหน้าที่นี้เทศ ติดตามผล ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนร่วมทำความเข้าใจและสนับสนุนให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง ให้การศึกษาในภาพรวมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งผู้รายงานได้ตระหนักถึงบทบาทภารกิจหน้าที่เป็นอย่างยิ่ง และในปี พ.ศ. 2549 ผู้รายงานได้ดำเนินการวิจัยสำรวจ (Survey Research) เรื่อง สภาพปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยดำเนินการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 2 ตามขั้นตอนการบริหารจัดการหลักสูตร





การศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา และการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา จากการศึกษา พบว่า (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2, 2549 ก หน้า บทคัดย่อ ข) ปัญหา คือ มีบุคลากรน้อย ไม่ครบตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาไม่ได้นำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ขาดการนิเทศติดตามอย่างจริงจังจากหน่วยงานต้นสังกัด ข้อเสนอแนะ คือ ควรให้ความรู้เรื่องหลักสูตรแก่บุคลากรในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาควรเข้ามามีบทบาทในการใช้และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มาก สถานศึกษาทุกแห่งควรมีแผนการใช้และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจน และควรลดงานธุรการของครูผู้สอนลงด้วยและจากการนิเทศ ติดตามผลการจัดการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2, 2549 ข หน้า 8) พบว่า โรงเรียนประสบกับปัญหามากกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เช่น บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร เวลาในการจัดทำหลักสูตรมีน้อยเกินไป โรงเรียนมีครูจำนวนน้อย ครูแต่ละคนต้องรับผิดชอบจัดทำหลักสูตรหลายกลุ่มสาระ บางกลุ่มสาระและสาระเพิ่มเติมยังไม่ได้จัดทำหลักสูตรที่จัดทำยังไม่สอดคล้องกับมาตรฐาน การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไม่สอดคล้องกับมาตรฐานช่วงชั้น การจัดทำคำอธิบายรายวิชาไม่ชัดเจน การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ไม่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ และผู้บริหารไม่มีแผนการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้รายงานในฐานะศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 และปฏิบัติหน้าที่อยู่ในกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษากลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ ตระหนักถึงความสำคัญที่ต้องพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพในการสร้างคุณภาพให้เกิดแก่ผู้เรียนต่อไป และกระบวนการที่จะพัฒนาให้ผู้เกี่ยวข้อง มีความรู้ที่ชัดเจนโดยเฉพาะความสามารถในด้านพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ นั้น กระบวนการที่เหมาะสม คือ การฝึกอบรม เพราะการฝึกอบรมเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบ เพื่อสร้างหรือเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถ และเจตคติให้แก่บุคลากร อันจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่องานที่รับผิดชอบในปัจจุบัน และหรืองานที่ได้รับมอบหมายให้ทำในอนาคต (Byars & Rue W, 1994 หน้า 216) และนับได้ว่าเป็นความจำเป็นอย่างเร่งด่วน สำหรับหน่วยงานระดับเขตพื้นที่การศึกษา ต้องวางแผนเพื่อพัฒนาความสามารถครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้รายงานตระหนักถึงความสำคัญที่ต้องพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จึงได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐานขึ้น เพื่อให้ได้หลักสูตรฝึกอบรมที่มีคุณภาพไว้ใช้สำหรับดำเนินการพัฒนาความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีความสามารถด้านการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างเพียงพอสำหรับนำไปใช้การปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามลำดับไป

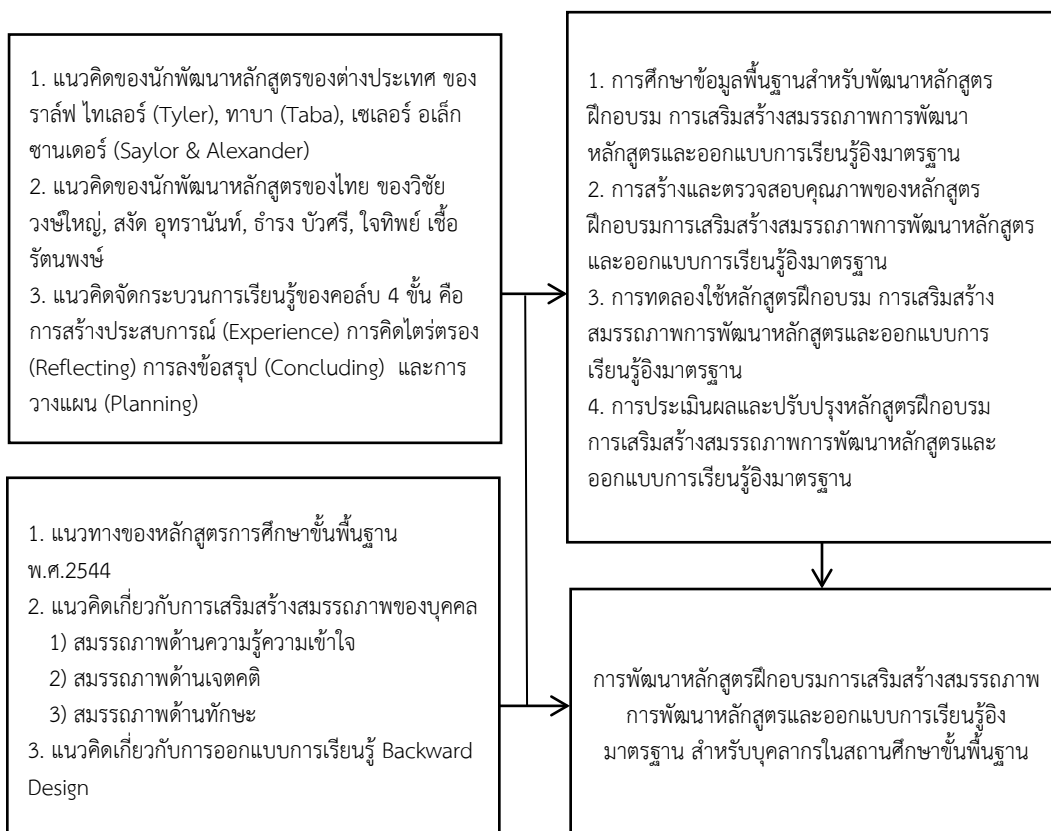




วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม การเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม การเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน
4. เพื่อประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม การเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน

กรอบแนวความคิดในการทำการวิจัย





วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตร และออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน สำหรับบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน แหล่งข้อมูลได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และครูวิชาการในสถานศึกษา จำนวน 105 คน เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม เป็นการเขียนโครงร่างหลักสูตรให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยประยุกต์แนวคิดการจัดการศึกษาเน้นสมรรถภาพและประยุกต์แนวคิดจัดกระบวนการเรียนรู้ 4 ขั้น คือ การสร้างประสบการณ์ (Experience) การคิดไตร่ตรอง (Reflecting) การลงข้อสรุป (Concluding) และการวางแผน (Planning) วัตถุประสงค์ประกอบของหลักสูตร คือ ความเป็นมาของหลักสูตรฝึกอบรม หลักการของหลักสูตรฝึกอบรม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรม หัวข้อวิชาการหลักสูตรฝึกอบรม โครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม แนวทางการฝึกอบรมและรูปแบบการฝึกอบรม สื่ออุปกรณ์ การฝึกอบรม การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม คุณสมบัติวิทยากรดำเนินการฝึกอบรม แนวทางการสรุปและจัดทำรายงานผลการฝึกอบรม พร้อมทั้งเอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่ คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้ให้การฝึกอบรม คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม จากนั้นนำโครงร่างหลักสูตรไปให้แหล่งข้อมูลได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 20 คน พิจารณาประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม เป็นการนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวทำการทดสอบก่อนและหลังทดลองใช้หลักสูตร และทดสอบหลังใช้หลักสูตรเปรียบเทียบกับเกณฑ์ แหล่งข้อมูลได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 40 คน ใช้ระยะเวลาทดลอง 4 วัน เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย คือ คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้ให้การฝึกอบรม คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม แบบประเมินสมรรถภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t- test Dependent

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม จากผลการทดลองใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร แหล่งข้อมูลได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน





สรุปผลการวิจัย

ผลศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน พบว่าบุคลากรในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ควรมีสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ที่จำเป็น ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและการออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หลักการและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรและการประเมินผลการเรียนรู้ ด้านเจตคติต่อการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ ครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานควรมีความตระหนัก เห็นคุณค่าและความสำคัญประโยชน์ของการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ รักการทำงานร่วมกัน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ออกแบบการเรียนรู้ และการเห็นคุณค่าของตนเอง ด้านทักษะ ครูผู้สอน ควรมีความสามารถ ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ในการปฏิบัติ เรื่อง กระบวนการการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอิงมาตรฐาน การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และการออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน รวมทั้งการนำหลักสูตร และการออกแบบการเรียนรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ได้แก่ ระยะเวลาในการเสริมสร้างสมรรถภาพ ภาระงานที่หนักของครูยุคปฏิรูปการศึกษา นโยบายของสถานศึกษา วิสัยทัศน์และเจตคติของผู้บริหารต่อการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตร การติดตามผลการปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการฝึกอบรม การขยายผลของการฝึกอบรม และการเสริมสร้างสมรรถภาพด้วยหลักสูตรฝึกอบรม และผลการศึกษาสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน พบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ด้านความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านเจตคติต่อการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน อยู่ในระดับดี และด้านทักษะการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า ผลการยกร่างหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน สำหรับบุคลากรในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ที่สร้างขึ้นมีองค์ประกอบ คือ ความเป็นมาหลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรม หัวข้อวิชาการหลักสูตรฝึกอบรม กิจกรรมการฝึกอบรมและรูปแบบการฝึกอบรม สื่ออุปกรณ์การฝึกอบรม การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม พร้อมทั้ง เอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่ คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้ให้การฝึกอบรม คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผลการตรวจสอบโครงสร้างหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วย การประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร และความสอดคล้องของหลักสูตร พบว่า ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร โดยรวมทั้งหมดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และองค์ประกอบของร่างหลักสูตรฝึกอบรมสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบ ผลการปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ได้ปรับโครงสร้างของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เดิมกำหนดเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมไว้ 3 ชั่วโมง เหลือเพียง 1 ½ ชั่วโมง





เพิ่มเติมกิจกรรมที่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีกิจกรรมฝึกปฏิบัติเพิ่มเติมทักษะให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การฝึกอบรมและปรับเนื้อหาสาระในใบความรู้ โดยข้อความกะทัดรัด เข้าใจง่าย และเรียบเรียงต่อเนื่องกันอย่างสอดคล้อง พร้อมทั้งได้ตัดรายละเอียดที่ไม่จำเป็นออก และผลการศึกษานำร่องเมื่อนำหลักสูตรฝึกอบรม การเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน สำหรับบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปทดลองใช้เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตรภายหลังเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมแล้วให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินความเหมาะสมของการใช้หลักสูตร พบว่า ภาพรวมของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม ว่า ควรให้ระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติมากกว่านี้ ผู้รายงานนำข้อที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินความเหมาะสมในระดับปานกลางมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปทดลองใช้

ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมมีสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะการปฏิบัติ หลังทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการประเมินผลงานการสังเกตพฤติกรรม การอบรมปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลงานการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม อยู่ในระดับดี การสังเกตพฤติกรรม การอบรมหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม อยู่ในระดับดีมาก

ผลการประเมินความเหมาะสมของการใช้หลักสูตรฝึกอบรมปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน พบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ความสนใจที่จะให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาของวิทยากร รองลงมา ได้แก่ วิทยากรมีการเตรียมความพร้อมในการฝึกอบรม สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ยังมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สัดส่วนของระยะเวลาการอบรมกับเนื้อหาเหมาะสม นอกจากนั้นมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม ว่า ควรเพิ่มระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติ โดยเฉพาะการดำเนินการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมของวิทยากรในหน่วยการเรียนรู้การออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน พร้อมทั้ง เพิ่มตัวอย่างเพื่อเป็นสิ่งที่เทียบเคียงได้

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน สำหรับบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

ผลศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน พบว่า บุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ที่จำเป็น ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและการออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักการและรูปแบบการพัฒนา





หลักสูตรและการประเมินผลการเรียนรู้ ด้านเจตคติต่อการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีความตระหนัก เห็นคุณค่าและความสำคัญ ประโยชน์ของการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ รักการทำงานร่วมกัน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ออกแบบการเรียนรู้ และการเห็นคุณค่าของตนเอง ด้านทักษะ ครูผู้สอนควรมีความสามารถ ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ในการปฏิบัติ เรื่อง กระบวนการการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตรวจสอบ หลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอิงมาตรฐาน การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และการออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน รวมทั้งการนำหลักสูตร และการออกแบบการเรียนรู้ไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของวิเชียร อินทรสัมพันธ์ (2546, หน้า 90-91) ที่พบว่า สมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ ควรประกอบด้วยสมรรถภาพ 3 ด้าน คือ ด้าน ความรู้ความเข้าใจ ด้านเจตคติ และด้านทักษะปฏิบัติที่บุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องมี เพื่อการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการพัฒนาที่มีความหลากหลาย ผลการศึกษา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ได้แก่ ระยะเวลาในการเสริมสร้างสมรรถภาพ ภาระงานที่หนักของครูยุคปฏิรูปการศึกษา นโยบายของ สถานศึกษา วิสัยทัศน์และเจตคติของผู้บริหารต่อการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตร การติดตามผลการปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการฝึกอบรม การขยาย ผลของการฝึกอบรม และการเสริมสร้างสมรรถภาพด้วยหลักสูตรฝึกอบรม และผลการศึกษาสมรรถภาพ การพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน พบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี สมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ด้านความรู้ความเข้าใจ อยู่ใน ระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเกิดขึ้นเนื่องจากการที่ครูวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับรู้เกี่ยวกับแนว ทางการปฏิรูปการศึกษา การกระจายอำนาจทางการศึกษาตามกรอบของเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 รวมถึงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กำหนดให้ สถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารจัดการและการใช้หลักสูตร ซึ่งเป็น กระบวนการนำหลักสูตรแกนกลางในระดับชาติไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา การสร้างความเชื่อมโยง ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ระดับชาติกับสถานศึกษา จึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรและ ออกแบบการเรียนรู้ ทำให้มีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ อยู่ในระดับดี แต่ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจน และไม่ได้รับการฝึกทักษะปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบ การเรียนรู้ ทำให้มีความต้องการที่เสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้เป็น จำนวนมาก จากผลการศึกษาทำให้ทราบถึงสภาพปัจจุบันและความต้องการของผู้ต้องการใช้หลักสูตร มากที่สุด เป็นไปตามแนวคิดของการพัฒนาหลักสูตรของนักการศึกษาหลายท่าน เช่น วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543, หน้า 77) และแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของจงกลณี ชูติมาเทวินทร์ (2542, หน้า 21) ที่เป็นไปในทางเดียวกันคือ การพัฒนาหลักสูตรจะต้องวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา หลักสูตรอย่างรอบคอบ ดังนั้นหลักสูตรฝึกอบรม การเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและ ออกแบบการเรียนรู้ โดยมีจุดมุ่งหมายที่เน้นการเสริมสร้างสมรรถภาพด้านความรู้ความเข้าใจ และด้าน



ทักษะปฏิบัติ พร้อมกับการพัฒนาเจตคติที่ดีพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ เพื่อให้ได้หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของผู้ใช้หลักสูตรให้มากที่สุด

ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า ผลการยกย่องหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน สำหรับบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สร้างขึ้นมีองค์ประกอบ คือ ความเป็นมา หลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรม หัวข้อวิชาการหลักสูตรฝึกอบรม กิจกรรมการฝึกอบรมและรูปแบบการฝึกอบรม สื่ออุปกรณ์การฝึกอบรม การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม พร้อมทั้ง เอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่ คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้ให้การฝึกอบรม คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผลการตรวจสอบโครงสร้างหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วยการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร และความสอดคล้องของหลักสูตร พบว่า ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร โดยรวมทั้งหมดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และองค์ประกอบของร่างหลักสูตรฝึกอบรมสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบ ผลการปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ได้ปรับโครงสร้างของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เดิมกำหนดเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมไว้ 3 ชั่วโมง เหลือเพียง 1 ½ ชั่วโมง เพิ่มเติมกิจกรรมที่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีกิจกรรมฝึกปฏิบัติเพิ่มเติมทักษะให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การฝึกอบรมและปรับเนื้อหาสาระในใบความรู้ โดยข้อความกะทัดรัด เข้าใจง่าย และเรียบเรียงต่อเนื่องกันอย่างสอดคล้อง พร้อมทั้งได้ตัดรายละเอียดที่ไม่จำเป็นออก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการพัฒนาหลักสูตรในขั้นตอนของการยกย่องรูปแบบหลักสูตรสังกัด อุทรนันท์ (2532) ที่ประกอบด้วย ความเป็นมา ของการฝึกอบรม จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม หัวข้อวิชาการ กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรม และการวัดและประเมินผลการฝึกอบรม และสอดคล้องกับอุทัย บุญประเสริฐ (2543) ที่พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรการอบรมประกอบด้วย ความต้องการจำเป็น หลักการ เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรมสื่อการฝึกอบรม การวัดและประเมินผล นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับเกศริน มนูญผล (2544) ที่เสนอเกี่ยวกับหลักสูตรการอบรมว่าควรประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ วิธีการฝึกอบรม กิจกรรม สื่อประกอบ และการประเมินผล และเป็นไปตามการพัฒนาหลักสูตรของวิชัย วงษ์ใหญ่ (2543, หน้า 77-80) ที่ประกอบด้วยหลักการและเหตุผล โครงสร้างหลักสูตร จุดประสงค์ เนื้อหา ประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล การกำหนดจุดประสงค์การฝึกอบรมของหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้พัฒนาสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้โดยให้เกิดทั้งความรู้ความเข้าใจ เจตคติและทักษะปฏิบัติ ทำให้ได้หลักสูตรที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับผลการศึกษาสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ ที่จำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการกำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาตามแบบของ พินิจดา วีระชาติ (2543, หน้า 82) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การเกิดประสบการณ์ การคิดไตร่ตรอง การลงสรุป และการวางแผน ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรมการฝึกอบรม ร่วมกันคิดตัดสินใจ และการประเมินผลงานร่วมกันตามรูปแบบของการฝึกอบรมเพื่อให้ผู้ใหญ่เรียนรู้ได้ดี สร้างบรรยากาศการฝึกอบรมให้ปลอดภัย เกิดมิตรสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการฝึกอบรม เกิดการเรียนรู้ร่วมกันด้วยการทำงานกลุ่ม และตรวจสอบประเมินผลงานของผู้เข้าอบรมด้วยการร่วมกันประเมิน ซึ่ง





สนองความต้องการผู้เข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุด การกำหนดสื่อประกอบการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับ จุดมุ่งหมายการฝึกอบรมและจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ของหัวข้อการฝึกอบรม โดย ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้และหลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ โดยเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้บรรลุ จุดมุ่งหมายและจุดประสงค์การเรียนรู้

ผลการศึกษาที่น่าร้อง เมื่อนำหลักสูตรฝึกอบรม การเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตร และออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน สำหรับบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปทดลองใช้เพื่อศึกษา ความเป็นไปได้ของหลักสูตร ภายหลังเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมแล้วให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ประเมินความเหมาะสมของการใช้หลักสูตร พบว่า ภาพรวมของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก นอกจากนั้นมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม ว่า ควรให้ระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติ มากกว่านี้ ผู้รายงานนำข้อที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินความเหมาะสมในระดับปานกลางมาพิจารณา ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปทดลองใช้ แสดงว่า องค์ประกอบของร่างหลักสูตร ฝึกอบรมสอดคล้องกันทุกประเด็น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้รายงานได้พัฒนาหลักสูตรด้วย กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543, หน้า 77-80), Good, C.V. (1973) โดยเริ่ม ตั้งแต่การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็นหลาย ๆ ด้านมาประกอบใน การพิจารณาเพื่อสร้างโครงสร้างหลักสูตรที่มีความเหมาะสมและความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง มากที่สุด หลังจากนั้นผู้รายงานจึงนำโครงร่างไปปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อน นำไปทดลองใช้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่า ผู้รายงานได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้ที่มีความสนใจในการ เสริมสร้างสมรรถภาพพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ ทำให้ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ ในระดับมาก ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับการช่วยเหลือ ชี้แนะ และอำนวยความสะดวก จึงทำให้ผล การประเมินในด้านความสนใจที่จะให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาของวิทยากรอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนั้นการจัดการฝึกอบรมและกำหนดมอบหมายงานในระยะสั้น และดำเนินการจัดทำผลงานเป็น กลุ่มย่อย ทำให้ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นว่า ควรขยายเวลาหรือปรับเวลาให้เหมาะสมกับ การจัดกิจกรรมการฝึกอบรม ซึ่งผลการประเมินการใช้หลักสูตรด้วยการศึกษาที่น่าร้องนี้ ผู้รายงานนำมาใช้ เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงให้การทดลองใช้หลักสูตรครั้งต่อไปให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมมีสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและ ออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะการปฏิบัติ หลังทดลองใช้ หลักสูตรสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจจะเกิดจาก หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นส่งผลต่อความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะปฏิบัติ ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมี สมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐานสูงขึ้น นอกจากนี้อองค์ประกอบของ หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าอบรม ได้แก่ ความเป็นมา หลักการ จุดมุ่งหมายของ หลักสูตรฝึกอบรม หัวข้อวิชาการหลักสูตรฝึกอบรม กิจกรรมการฝึกอบรมและรูปแบบการฝึกอบรม สื่อ อุปกรณ์การฝึกอบรม การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม พร้อมทั้ง เอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่ คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้ให้การฝึกอบรม คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากนั้นยังมา จากการที่ผู้รายงานได้ประยุกต์ใช้การเรียนรู้ของ Houston, W, Robert and others, (1972) ซึ่ง





ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การเกิดประสบการณ์ การคิดไตร่ตรอง การลงสรุป และ การวางแผน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรมการฝึกอบรม ร่วมกันคิด ตัดสินใจ เน้นการฝึกปฏิบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นสำคัญโดยใช้กระบวนการกลุ่มที่ผู้รายงานร่วมกับวิทยากรประจำกลุ่ม คอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับการเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านเจตคติ และด้านทักษะปฏิบัติ และผลการประเมินผลงาน การสังเกตพฤติกรรม การอบรมปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลงานการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม อยู่ในระดับดี การสังเกตพฤติกรรม การอบรมหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม อยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้อาจจะเกิดจากหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นน่าจะส่งผลต่อสมรรถภาพด้านทักษะการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ ด้วยตนเอง ตามลำดับขั้นตอนของงานและกิจกรรม ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ มีการสร้างประสบการณ์ (Experience) โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดประสบการณ์ตรงด้านความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาสาระของหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรฝึกอบรม ตามกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ ฝึกการคิดไตร่ตรอง (Reflecting) โดยการจัดกิจกรรมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นสถานการณ์ที่เป็นเงื่อนไข เป็นคำถาม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เปรียบเทียบ ได้ใช้องค์ความรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มาแล้ว และพิจารณาด้วยเหตุและผล สร้างข้อสรุป (Concluding) โดยจัดกิจกรรมส่งเสริม กระตุ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้สรุปความคิดรวบยอดในองค์ความรู้ และทักษะการปฏิบัติในสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว เป็นการเจาะจงว่าได้เรียนรู้สิ่งอะไรไปแล้วบ้าง อาจใช้แบบฝึกหัดรายบุคคล แบบบันทึกผลการเรียนรู้ ฝึกการวางแผน (Planning) เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้นำความคิดรวบยอดที่ได้จากการเรียนรู้ไปแล้ว เพื่อใช้ในการวางแผนกำหนดวิธีที่จะปฏิบัติ ในสถานศึกษาตามสภาพจริงภายหลังการฝึกอบรม ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีโอกาสปรับปรุงผลงานให้อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้หลักสูตรที่มีการเชื่อมโยงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ มีความชัดเจนในการจัดหน่วยฝึกอบรมและเอกสารประกอบการฝึกอบรม กิจกรรมการฝึกอบรมที่จัดวางไว้เป็นลำดับและมีขั้นตอนที่ต่อเนื่อง ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ อย่างมีความหมาย มองเห็นภาพรวมของการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมมาปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

ผลการประเมินความเหมาะสมของการใช้หลักสูตรฝึกอบรมปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน พบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการฝึกอบรมมีวิทยากรประจำกลุ่มสาระที่มีประสบการณ์คอยให้ความช่วยเหลือ เสนอแนะ และร่วมประเมินผลงานของผู้เข้าอบรม การฝึกอบรมมีบรรยากาศที่เป็นมิตรภาพ ผู้เข้ารับการอบรมเกิดสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและสามารถออกแบบการเรียนรู้ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง





ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

1. จากผลการวิจัยและพัฒนาแสดงให้เห็นว่า หลักสูตรฝึกอบรม การเสริมสร้างสมรรถภาพ การพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน เป็นหลักสูตรฝึกอบรมที่ใช้ได้ผลกับครูวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสามารถปรับไปใช้ได้ผลกับครูผู้สอนที่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้อีกด้วย

2. ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ควรศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ให้ชัดเจน เพื่อจะได้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และดำเนินการฝึกอบรมได้บรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3. ควรจัดการฝึกอบรมตามหลักสูตรนี้ในช่วงของการปิดภาคเรียน เนื่องจากเป็นหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกทักษะปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง การที่ครูว่างจากภาระการสอนจะทำให้ครูได้ปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ได้ผลดียิ่งขึ้น

4. การนำหลักสูตรไปใช้ในการฝึกอบรมที่มีความจำกัดในเรื่องของเวลา จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาสั้น ควรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้ศึกษาเอกสารความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ ด้วยตนเองก่อนล่วงหน้าก่อนเข้ารับการฝึกอบรม

5. วิทยากรที่เป็นวิทยากรหลักควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติ และมีทักษะปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน รวมทั้งด้านการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการเป็นอย่างดี เพื่อวิทยากรจะได้ถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และอำนวยความสะดวกให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้เป็นไปตามกระบวนการอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ควรเตรียมความพร้อมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรมเพื่อให้ทราบแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการฝึกอบรม วิธีการจัดกิจกรรมกระบวนการกลุ่มการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษาเอกสารประกอบการฝึกอบรม ซึ่งการเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกอบรมเป็นสิ่งสำคัญในการฝึกอบรมที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

7. การนำหลักสูตรไปใช้ในเฉพาะบางส่วนนั้น ควรศึกษาและปรับปรุงในส่วนของเอกสารความรู้ ความเข้าใจ และเอกสารการจัดกิจกรรมใบงานให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้

ข้อเสนอแนะในสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรนำรูปแบบและวิธีการที่พัฒนาขึ้น ไปใช้ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน สำหรับบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจริงในพื้นที่ต่าง ๆ

2. ควรศึกษาตัวแปรการวิจัยที่เกี่ยวกับสมรรถภาพที่จำเป็นจะต้องเสริมสร้างให้แก่ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากหลักสูตรที่ผู้รายงานพัฒนาไปแล้ว





3. ควรมีการวิจัยติดตามผลการนำหลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้
อิงมาตรฐาน ของครูวิชาการในสถานศึกษาที่เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อติดตามผลการนำความรู้ความ
เข้าใจ และทักษะปฏิบัติไปใช้ปฏิบัติจริง

เอกสารอ้างอิง

- เกศริน มนูญผล. (2544). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสมรรถภาพด้านการจัดทำหนังสือ
เสริมประสบการณ์ที่สอดคล้องกับท้องถิ่น. ปริญญาโท กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนา
หลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.เอกสารอัดสำเนา.
จงกลณี ชูติมาเทวินทร์. (2542). การฝึกอบรมเชิงพัฒนา. กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เอ.ลิวิ่ง จำกัด.
พินิจดา วีระชาติ. (2543). การฝึกอบรมกับการพัฒนาอาชีพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ โอ.เอส.พรินต์
เฮาส์.
พินสุตา สิริธรรังศรี. (2544). การกระจายอำนาจการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ ม.ป.ท. (เอกสารอัดสำเนา)
วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2550). แนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ ภาควิชา
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร <http://gotoknow.org/blog/wareerat/66304> สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2550
วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
สุวีริยาสาส์น.
วิเชียร อินทรสมพันธ์. (2546). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการบูรณา
การจริยธรรมในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับครูมัธยมศึกษา. ปริญญาโท กศ.ด.
(การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. เอกสารอัด
สำเนา.
สัจด์ อุทรานนท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มิตรสยาม.
สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2555). โครงการวิจัยเรื่องการ
กำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21.
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2. (2549ก). รายงานผลการนิเทศติดตามและประเมินผลการ
จัดการศึกษา สุโขทัย : เอกสารอัดสำเนา.
_____. (2549ข). สภาพปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตร การศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. สุโขทัย : เอกสารอัดสำเนา.
อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดย
ใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.





- Byars. ; Rue W. (1994). **Human Resource Management 4th ed** Boston : Richard D.IRWIN.INC.
- Good, C.V. (1973). **Dictionary of Education**. 3rd ed. New York: McGraw-Hill.
- Houston, W, Robert and others. (1972). **.Developing Instruction Modules , A Modular System for Writing Module**. Texas: University of Houston,

